

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ติดเฮโรอีนชนิดฉีดเข้าเส้น จำนวน 114 คน ที่เข้ามารับการบำบัดรักษาในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน 2540 ณ คลินิกผู้ป่วยนอก ศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างตามวิธีของเคอร์ลิงเกอร์และเพ็คฮาซาร์ ซึ่งอ้างใน ชูเกียรติ วิวัฒนวงศ์เกษม (2535 : 8) เสนอแนะการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ใน Multiple Regression ไว้ดังนี้ ขนาดตัวอย่าง = จำนวนตัวแปรอิสระ X 3 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 ตัวแปรคือ เจตคติต่อการเลิกใช้เฮโรอีนและการรับรู้ต่อความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิง ขนาดตัวอย่างจึงเท่ากับ 60 คน แต่เพื่อให้การศึกษานี้มีความเชื่อมั่นสูงขึ้น ผู้ศึกษาจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างเป็น 80 คน และเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยมีลักษณะของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นผู้ติดเฮโรอีนชนิดฉีดเข้าเส้น
2. เป็นคนพื้นราบเพศชาย
3. เข้ารับการบำบัดรักษาในช่วง 10 วันแรกของการบำบัด ซึ่งอาการของผู้มาขอรับการรักษายังเชื่อต่อการตอบแบบสอบถามได้ดี
4. มีสติสัมปชัญญะดี สามารถให้ข้อมูลได้และยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการศึกษาปัจจัยกำหนดความตั้งใจที่จะเลิกใช้เฮโรอีนชนิดฉีดเข้าเส้น ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษานำ ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้เฮโรอีน ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อต่อการเลิกใช้เฮโรอีนและบุคคลสำคัญใกล้ชิดของผู้ติดเฮโรอีน มีทั้งหมด 19 ข้อ

2. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (close-end questionnaires) ที่ใช้สอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และพฤติกรรมการใช้เฮโรอีน มีข้อคำถามทั้งหมด 14 ข้อ

3. แบบวัดปัจจัยกำหนดความตั้งใจที่จะเลิกใช้เฮโรอีนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเอจเซน และฟิชบายน์ ซึ่งประกอบด้วย เจตคติต่อการเลิกใช้เฮโรอีน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลิกใช้เฮโรอีน การให้คุณค่าต่อผลของการเลิกใช้เฮโรอีน การรับรู้ต่อความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อว่ามีคนสำคัญใกล้ชิดอยากให้เลิกใช้เฮโรอีน แรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความคาดหวังของคนสำคัญใกล้ชิด และความตั้งใจที่จะเลิกใช้เฮโรอีนมีข้อคำถาม ทั้งหมด 40 ข้อ โดยใช้มาตราวัดความแตกต่างแห่งความหมาย คือ มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 7 ระดับ มีค่าตั้งแต่ +3 ถึง -3 ตามหลักการสร้างแบบวัดของออสกู๊ด (Osgood)

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา นำผลที่ได้จากการศึกษานำมาสร้างแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (validity) ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ติดเฮโรอีนที่มารับการบำบัดรักษาที่คลินิกผู้ป่วยนอก ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้ติดเฮโรอีนที่ไม่ได้ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของลี เจ ครอนบาช (Lee J. Cronbach's alpha Coefficient) (Cronbach 1980 : 161) จากการใช้โปรแกรม SPSS/windows ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.76 นำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ณ คลินิกผู้ป่วยนอก ภายในเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2540
2. ผู้ศึกษาจัดประชุมชี้แจงแก่ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในคลินิกผู้ป่วยนอก ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ โดยบอกวัตถุประสงค์ของการศึกษา เทคนิคการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้ผู้ช่วยทดลองตอบแบบสอบถามและตรวจสอบความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามด้วยการอธิบายและยกตัวอย่าง
3. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่วมกับพยาบาลวิชาชีพศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ลงรหัส แล้วนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้วิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และ พฤติกรรมการใช้เฮโรอีน
2. สถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ Stepwise Multiple Regression ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดความตั้งใจที่จะเลิกใช้เฮโรอีนชนิดฉีดเข้าเส้น